

**ד ומותר להחליף הכיסוי בשבת כיצד נוטל כסות ומניח כנפי יונה וכו'.** כחצ ה"ס שגורא מדברי רבינו שרש"ג צ"ל לפרש שלא הסירו להוסיף אלא על ידי חלוק וכו'. ולי נראה שאין בדברי רבינו הכרע דהא אפשר שיותר היה ראוי לאסור להחליף הכיסוי בעצב ממנו ממה שראוי [לאסור] להוסיף כסוי על כסוי וכמו שמוצא בדברי הר"ן והגמור וכו' רבינו דנקט מותר להחליף הכיסוי בעצב ממנו לרבותא נקטת ומיניה נשמע דמותר להוסיף כסוי על כסוי :

המדליק

**ויצטרך לגלותו עד שתנוח הרתיחה ויחזור ויבסה בשבת וגמץא טומן בדבר המוסיף הבל בשבת שהוא אסור.** לפיכך מותר להטמין בדבר המוסיף הבל בין השמשות שבתם קדרות בין השמשות כבר רתחו ונחו מבקעוץ וכיון שנחו שוב אינן רותחין : **ג וכן מן הדין היה לטמון התבשיל בדבר שאינו מוסיף הבל בשבת עצמה.** אבל אסרו חכמים דבר זה גזירה שמא יטמין ברמץ ויהיה בו ניצוצות של אש ונמצא חותה בגחלים. לפיכך [ה] אסרו להטמין דבר חם בשבת ואפילו בדבר שאינו מוסיף הבל : **ד ספק חשיכה ספק אינה חשיכה מותר לטמון את דבר חם.** ומותר לטמון את דבר הצונן בשבת בדבר שאינו מוסיף כדי שלא יצטנן ביותר או כדי שתפוג צנתן. \*חמין שטמנן מערב שבת ונתגלו [ג] בשבת מותר לכסותן. שהרי אינו מוסיף. \* ומותר להחליף הכיסוי בשבת. כיצד נוטל כסות ומניח כנפי יונה או נוטל כנפי יונה ומניח הכסות : **ה פינה התבשיל או המים החמין מכלי לכלי אחב מותר להטמין הכלי האחר בשבת בדבר שאינו מוסיף.** כמו הדבר הצונן. שלא אסרו להטמין בשבת אלא דבר חם שהוא בכלי ראשון שנתבשל בו אבל אם פינה מותר : **ו מניחין ימיהם ע"ג מיהם בשבת וקדרה על גבי קדרה וקדרה ע"ג מיהם ומיהם על גבי קדרה וטח פיהם בבצק לא בשביל שיוחמו אלא בשביל שיעמדו על חומם.** שלא אסרו אלא להטמין בשבת אבל להניח כלי חם על גבי כלי חם כדי שיהיו עומדין בחמימותן מותר. אבל אין מניחין כלי שיש בו דבר צונן על גבי כלי חם בשבת שהרי מוליך בו חום בשבת. ואם הניחו מבערב מותר ואינו כטומן בדבר המוסיף :

## פרק חמישי

**א הדלקת ינר בשבת אינה רשות אם רצה מדליק ואם רצה אינו מדליק.** ולא מצוה שאינו חייב לרדוף אחריה עד שיעשנה כגון עירובי חצרות או נטילת ידים לאכילה אלא זה \* חובה. ואחד אנשים ואחד נשים חייבין להיות בבתיהן נר דלוק בשבת. אפילו אין לו מה יאכל שואל על הפתחים ולוקח שמן ומדליק את הנר שזה בכלל עונג שבת. וחייב לברך קודם הדלקה ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו [ה] להדליק נר של שבת. בדרך שמברך על כל הדברים שהוא חייב בהם מדברי סופרים : **ב מותר \* להשתמש בנר של שבת.** והוא שלא יהא הדבר צריך עיון הרבה

א עור סימן רנו סמ"ג לאוין סה : ב עור סימן רנח סמ"ג לאוין סה : ג עור סי' רכג סמ"ג עשין ל : ד עור סי' ערה סמ"ג לאוין סה :

וכן מורה בנאן לשון רבינו : ואם היינו מצטרפין וכו'. זה פשוט שאם היה זה כטומן בדבר המוסיף ודאי בשבת היה אסור אפילו בדבר חם כמו שנתבאר שמוכר להטמין דבר חם בשבת אפילו בליו מוסיף וזה ברור :

**פ"ה א הדלקת נר בשבת אינה רשות וכו'.** מיתרם פ' במה מדליקין (שבת כ"ה) אמר רב יהודה הדלקת נר בשבת מוכה והוא מפני כבוד השבת. ומה שכתב רבינו כגון נטילת ידים לאכילה רוצה לומר הנטילה מזה שיכול להמנע ממנה שאינו מחוייב לטמון את כל יום או דבר שצריך נטילה לכל הדלקת הנר מוכה ופשוט הוא :

**ב מותר להשתמש בנר של שבת וכו'.** פירוש שאינו כנר של חמץ שאינו יכול להשתמש לאורה אלא רשאי הוא וזה פשוט ונלמד ממימרא שיש שם (כ"ה) גבי נר המוכה : אבל דבר שהוא צריך עיון גדול וכו'. זה יתבאר בפרק זה :

המדליק

## לחם משנה

דפניה ממיחם למיחם בשבת אט"ג דליכא למגור שיעמין צרמץ אין חשש צוה דהא לא יתהא אחרי כן להרתיח דהשתא חקורי מקור וכו' אלא אין משמע כן מדברי רבינו בפירוש המשנה שם כחצ דבשעה שמיני האפר הוא חותה בגחלים משמע דמוכרם לעשות כן בעת העת האפר. והשני גזרות ביאר רבינו ז"ל שם בדרך אחרת, ע"ש :

**ד ומותר לטמון את דבר הצונן וכו'.** ואם האמר אמאי לא גזרו העמנת הצונן לדעת רבינו אפס שלא יטמין צרמץ וי"ל דודאי לא יטמין דכיון דיש בו גחלים הוא אינו רוצה שיחם דאין דעתו אלא שחפץ לינהו בלבוש ואפילו שיעמון לא יתהא אחרי כן להרתיח דאין כוונתו בכך :

משתשקע

## מגיד עוז

וכן מן הדין עד דבר חם. פ' פירוש : ומותר לטמון עד סוף הפרק. פ' במה עומטין (דף מ"ז מ"ח) : **פ"ה הדלקת עד מדברי סופרים.** פרק במה מדליקין (דף כ"ה) : מותר להשתמש עד שמה יתס. פ"ק דשבת (דף י"א) :

וכן מן הדין היה לטמון התבשיל וכו' אלא גזרו חכמים. וכו' ח"כ איך אמרו בפרק במה עומטין (דף כ"ה) וכן היה רש"ג אומר לא אסרו אלא אותו מיהם אלא פינה ממיחם למיחם מותר השתא חקורי קא מקיר לה ארחתיו קא מרתח לה, דלדעתו ז"ל העטם שמוכרם להטמין בדבר שאינו מוסיף הבל בשבת הוא משום גזירה שמא יטמין צרמץ ומאן דכר שמייה דרתיחה כחן, בשלמא לרש"י ז"ל דסבר דעממא דליכור העמנה בדבר שאינו מוסיף הבל משום גזירה שמא ירתיח יתה דרלה הגמרא לתת טעם דאין לומר כן משום דהשתא חקורי וכו' אלא לדידיה אין כחן מיהם לטעם זה כלל. ונראה לומר דרבינו כוונת דהשתא חקורי הוא משום דאחרי כן יתהא בגחלים כדי להרתיח. ומה שאמר רבינו ונמצא חותה בגחלים ר"ל שאחרי כן יתהא בגחלים להרתיח ומשום הכי אמרו בגמרא

וכן השמשות מותר ועוד שהוא מפרש רותחות שכבר נחו מרתיחתן, לפיכך פירש הראב"ד ז"ל בהשגות גזירה שמא ירתיח, דכיון דאטמין בדבר המוסיף גלי אלדעתיה דרותח קא צעי ליה לאורחא וזמנין דמחסיק רתיחתו מפני אורח זמנו ומרתיחו משחשיכה. והקשה אב"י אי הכי בין השמשות נמי ליגזר בדבר שאינו מוסיף שכיון ששהה מלהטמין נראה שרותח רוצה אותו כלילה. אמר ליה סהם קדרות בין השמשות רותחות הן לאורחא ולא תפסק רתיחתן ע"כ, וגם זה פירוש דחוק. ועוד קשה לרש"ג ז"ל שיקרא רמז דבר שאינו מוסיף, ולפיכך הם גורסין בראשונה בדבר שאינו מוסיף משחשיכה ובשניה בדבר המוסיף מצטנן יום וכן גרסה רש"י ז"ל. ופירש רמז אפר המעורב בגחלים עכ"ל רש"י ז"ל :

**ג וכן מן הדין היה וכו'.** כבר הזכרתי זה : **ד ספק חשיכה ספק אינה חשיכה מותר לטמון את דבר חם.** משנה (שם דף ל"ד) כהנביה : ומותר לטמון את דבר הצונן וכו'. מיתרם פ' במה עומטין (שם נ"א) ובירייתא ג"כ שם : חמין שטמנן מע"ש וכו'. משנה שם כסוה ונתגלה מותר לכסוה : **ומותר להחליף הכיסוי וכו'.** בירייתא אט"ג שאלמו אין עומטין וכו' אט"ג אלא להוסיף מוסיף, כיצד הוא עשה רש"ג אומר נוטל את הסדיקין ומניח את הגלופקין או נוטל את הגלופקין ומניח את הסדיקין. ומתוך דברי רבינו נראה שרש"ג צ"ל לפרש שלא הסירו להוסיף אלא על ידי חלוק הכסוי בעצב ממנו. אלא להוסיף כסוי על כסוי אסור. ואחרים הסירו ופירשו בדרך אחרת וכן כתבו להסיר הרמב"ן והרשב"א ז"ל :

**ה פינה את התבשיל וכו'.** בלוחה בירייתא שם. וכן היה רש"ג אומר לא אסרו אלא בלוחה מיהם שהחמו מע"ש אלא פינה ממיחם למיחם מותר :

**ו מניחין מיהם על גבי מיהם וכו'.** בירייתא בלשונה שם ואל תהוה לגרסת הספרים שגורסין אלא לא מיהם על גבי קדרה אלא הכל מותר וכן היא גרסת הגאונים ז"ל והתוספתא ופירוש מיהם של נחשת קדרה של חרס : אבל אין מניחין כלי שיש בו דבר צונן וכו'. שם (דף מ"ח) הוא גברא דלחא כוחא דמיא אפומא דקומקומא מיהם רבה אמר ליה ר' זורא מאי שנא ממיחם ע"ג מיהם אמר ליה הכס אוקומי קא מוקים הכס אולודי קא מוליד ע"כ. ופירשו ז"ל שיקומקום היה חם כ"כ שהיה צו כדי לתת הכוח שהיה צו צונן ולא שיעור להפסיד בלבוש שאם לא כן מותר היה אפילו נד המדורה כמבואר פרק כ"ג. וכן מורה בנאן לשון רבינו : ואם היינו מצטרפין וכו'. זה פשוט שאם היה זה כטומן בדבר המוסיף ודאי בשבת היה אסור אפילו בדבר חם כמו שנתבאר שמוכר להטמין דבר חם בשבת אפילו בליו מוסיף וזה ברור :

**פ"ה א הדלקת נר בשבת אינה רשות וכו'.** מיתרם פ' במה מדליקין (שבת כ"ה) אמר רב יהודה הדלקת נר בשבת מוכה והוא מפני כבוד השבת. ומה שכתב רבינו כגון נטילת ידים לאכילה רוצה לומר הנטילה מזה שיכול להמנע ממנה שאינו מחוייב לטמון את כל יום או דבר שצריך נטילה לכל הדלקת הנר מוכה ופשוט הוא :

**ב מותר להשתמש בנר של שבת וכו'.** פירוש שאינו כנר של חמץ שאינו יכול להשתמש לאורה אלא רשאי הוא וזה פשוט ונלמד ממימרא שיש שם (כ"ה) גבי נר המוכה : אבל דבר שהוא צריך עיון גדול וכו'. זה יתבאר בפרק זה :

## הנהגות מיימוניות

[ה] מהר"ם היה מוחה להושיב החמין לאחר שהוציאם בשבת תוך כרים וכסתות, ע"כ : [ג] רבינו שמשון כתב בשם ר"י דאפילו נתגלה מבעוד יום מותר לכסותו משחשך כרמשיע לשון נתגלה רק שלא יגלהו מבעוד יום לדעת שלא לכסותו עד שתחשך ע"כ. אמנם בספר התרומה לא היריר אלא כשנתגלה משחשיכה עיון לעיל פ"ג בהגה"ה שבתלבה י"א, וכן כתב בפה"ת מן הירושלמי דגרס נתגלה מבעוד יום. \*הו מבעוד יום משחשיכה מכסוה משחשיכה, ע"כ : \* [ו"ל הטור וכן יכול לגלותו בשבת ולחזור ולכסותו בו או להוסיף עליו בשבת או אפילו ליטלו כלו וליתן אחר במקומו בין שהשני חם מן הראשון או קר ממנו ובלבד שנתבשלה הקדרה כל צרכה] : \* [שבת (דף כ"ג), אמר רב הונא הרגיל בנר הויין ליה בניי ת"ח, וכתב הטור ויש שמכוונין לעשות שתי פתילות אחת כנגד זכור ואחת כנגד שמור] : [ה] וכן ביום טוב נהגו להדליק נר וכן איתא בירושלמי פרק המביא כדי יין המדליק נר ביום טוב צריך לברך אשר קבמ'ו להדליק נר של י"ט, ובפרק הרואה ירושלמי גרסין להדליק נר לכבוד י"ט ודכוותיה בשבת אומר לכבוד שבת. מצאתי בשם רבינו זצ"ל שמוכר להדליק נר בבית ולאכול בחצר אם ירצה. ורבינו שמוחה משפיר"א היה רגיל לעשות כן, עיון בפרק ערבי פסחים : \* [שם בטור י"א שאין לברך עליו והטעם שאם היתה דלוקה אצ"ל לכבותה ולהדליקה או להדליק אחרת, ואינו טעם שהרי בכסוי הדם תנן כסוה הרות]

בעמרנותא דאית ביה, ע"ב: [ו] וכן פסקו החוס' וכן קבוס אר"ת שמדליקין בו דלא מיקרי  
בספר התרומה והמצות ורא"ם פליג בקבוס ויש"י אוסר גם בצמר וגפן וגם בקבוס שפירש  
במזירות באורך בתשובה ובירושלמי גרס להעלות גר חמיר שיערו חכמים שאין מעלה  
פתילות ע"ג אגוז ומדליקין ומסיק דוקא להקפות אבל לא להדליק ע"ש, ע"ב: [ח] אבל  
אפרו לפתילה נמי לא קמ"ל וכן חלב ו

[ט] לאו דוקא בנר שהדליקו לאכול בו אלא ה"ה בנר שהדליקו במרתף למשוך יין לאורה או בחדר שיש לו כל דין האמור בתלמוד ולא חלקו חכמים וכן כתבו כל רבותינו בצרפת וראיה מנר הנזכה שהרי על הפרח מבחוץ היתה וכל האמוראים האומרים מותר להשתמש בשאר נרות, ע"כ: [י] הני מימשכי בעינייהו והני לא מימשכי בעינייהו וכו' משמע דקי"ל דלא קי"ל כן כיון דלא מסיימי דברי רב ברונא בן ת"ק לחכמיא ודילמא חכמיא אסורים, ומור ודלא כרביא"ה שכתב דאין צריך אלא בנר שאוכלין בו אבל כשיש נר אחד של היתר הנה וכיוצא בנר בלא תערובת, ע"כ: [כ] והנני כותב מכתב המעתיק ששאל מפי מהר"ם על רי הדלקת נר בשבת חובה לאכול אצל הנר א"כ היאך רגילים להניה הנר בבית ולאכול בחצו הכוזבים פשיטא שמותר לאכול בחצר עיין לעיל בהג"ה המתחלת וכן ביו"ט, ע"כ: [ג] הדא ועו לאו הכי חייב משום מכבה ובידושלמי מוק' לה בנר שכתב דלא קתני בהך ברייתא ואם ככתב אליבא דר"ש ומייני בנר גדול כגון קערה ועשוייה ואוסר בה ר"ש בפרק במה מרליקין ואם כן בירים אבל אלו צלוחיות של ביהכ"נ שנותנישם שם מים להגביה השמן או כדי שלא ישבור הכלי

במים זה על זה: ואם היו שנים קורין וכו'. בגמרא חד הוא דלא ליכרי הא חרי שפיר דמי והא חסא לא אחד ולא שנים א"ל אלעזר לא קשיא כלא בעינן אחד כלא בשני עינים: מן התינוקות קורין וכו'. במשנה (שם י"א ו"ב) בלחם אחד החזן רואה מהיכן ההינוקות קורין אכל הוא לא יקרא. ובגמרא אמר רבא בר שמואל אכל מסדר ראשי פרשיות וכולה פרשה לא והינוקות של בית רבן אפילו כולה פרשה מסדרין מפני שאימת רבן עליהם ע"כ בהלכות. ופירש הרשב"א ז"ל אפילו אין רבן עליהם מסדרין דכל שעה אימור עליהם והכרחי כן מן הסוגיא לפי דעתו ז"ל ואין נראה כן דעת רבינו:

מז בליים הדומים זה לזה וכו'. בגמרא (דף י"ב) אמר שמואל אפילו להבחין בין גדול לבגד אשה אמר רבא לא אמרן אלא דבני מחוזה אכל דהקליטא מידע ידיע ודבני מחוזה לא אמרן אלא דזקנות אכל דילדות מידע ידיע ע"כ. ומפני שאין בכל הארצות מלבושים שונים כתב רבינו כלים הדומים וכו' ופשוט הוא: לפיכך שמש שאינו קבוע וכו'. גרסת רבינו (י"ב) כך היא חיי חזק שמש בודק כוסות וקערות לאור הנר ותיא חידך לא יבדוק לא קשיא כלא בשמש קבוע כלא בשמש שאינו קבוע איבעיה אימא הא והא בשמש קבוע ולא קשיא הא דמשחא הא דנפסא איבעיה להו שמש קבוע דמשחא מאי רב הונא אמר הלכה ואין מורין כן רבי ירמיה בר אבהו אמר הלכה ואין מורין כן, ופירשו פשוט לפי גרסא זו דלכלהו יעשי שמש שאינו קבוע אינו בודק כלל ומאי דאיבעיה להו הוא אי קיי"ל כלישנא קמא ושמש קבוע יכול לבדוק אפילו דמשחא או כלישנא בתרא ודוקא דנפסא. ופסק רבינו כרב הונא מפני שהביאו שם מעשה המוכיח דבר אשי הכי סבירא ליה ויש בזה

השגת הרב"ד \*כתב הרשב"א ז"ל בלבוש גדול אי רואה בכלל לפי הגמרא, והמבין יעיין:

[ע] שאינו קבוע אסור לו לבדוק כוסות וקערות לאור הנר מפני שאינו [פ] מכירן. בין בגד של שמן זית בין בגד של נפט שאורו רב. אבל שמש קבוע מותר לו לבדוק לאור הנר עיון הרבה. ואם היה נר של שמן זית אין מורין לו לבדוק ואע"פ שהוא מותר גזירה שמה יסתפק ממנו: י"ז נר [ז] שאחורי הדלת אסור לפתוח הדלת ולנעול כדרכו מפני שהוא מבבחו אלא יזהר בשעה שפותח ובשעה

מז בליים הדומים זה לזה וכו'. לפיכך שמש שאינו קבוע אסור לו לבדוק כוסות וקערות לאור הנר וכו'. רבינו כתב דמשחא אסור משום שרי"א יסתפק ממנו ודנפסא כתב שאורו רב כדברי הר"ף והרשב"א ומשמע שהוא ז"ל מפרש דנפסא כיון שאורו רב לא חיישין להטות וגם לשמא יסתפק לא חיישין משום דמאליה אכל דמשחא אי לאו דאיכא למיחש שמה יסתפק משום הטות לא הוה גזרינן דלף ע"כ

דלף נפיש והוריה דנפסא מ"מ כיון דנפיש והוריה טובא לא הוה גזרינן ואל"ס שהחירו להדליק דמשחא ולא חששו שמה יסתפק ממנו כה"פ ע"י. שהוא מהקרב לנר ביותר חיישין טפי כנ"ל לדעת רבינו. ומ"מ יש לדקדק בדבריו ז"ל שח"א ליבעס ע"פ גירסת הר"ף דכיון דלגיסהו אמרין ואיבעיה אימא הא והא בשמש שאינו קבוע ול"ק הא דמשחא הא דנפסא הרי מחיר בהדיא שמש שאינו קבוע דנפסא והיאך יעלה על דעת רבינו לאסור, וכן ח"א ליבעס ע"פ גירסת רש"י לגמרי דל"כ היאך כתב בשמש קבוע דמשחא אין מורין דהא בשאינו קבוע הוא דאמרינן בגמרא הכי ועוד דלכשת"ל דגריס ולי בעיה אימא הא והא בשמש קבוע כדגריס רש"י אי אפשר לומר שמשחא כפירוש רש"י דהא לרש"י שמש שאינו קבוע קיל משמש קבוע ולרבינו הוה איפכא לכך י"ל שגריס רבינו מרכבה משחי הגרסאות שהוא ז"ל גורס ואע"כ הא והא בשמש קבוע כרש"י וכו'

לבדוק לאור הנר כוסות וקערות מפני שאינו צריך עיון הרבה. ואם היה נר של שמן זית אין מורין לו לבדוק ואע"פ שהוא מותר גזירה שמה יסתפק ממנו: י"ז נר [ז] שאחורי הדלת אסור לפתוח הדלת ולנעול כדרכו מפני שהוא מבבחו אלא יזהר בשעה שפותח ובשעה

א עור סימן ערס סמ"ג לאוין סה: ב עור סימן רעו סמ"ג לאוין סה:

גרסאות אחרות ופירושים אחרים. וגם בהלכות יש חילוף זה בגרסא ובפסק הדיון וגרסת רבינו ופירשו המחזירין שכתבן. ובהשגות והמבין יעיין, ע"כ. ולא שם לנו לחלוק הגרסאות:

י"ז נר שאחורי הדלת אסור לפתוח הדלת וכו'. בגמרא פרק כל כהני (שם ק"ב) תנא נר שאחורי הדלת פותח וטעל כדרכו ואם כבהה כבהה. לייט עלה רב ואסיקנא דאפילו

## לחם משנה

מז לפיכך שמש שאינו קבוע וכו'. כתב ה"ה ופסק רבינו כרב הונא מפני שהביאו שם (דף י"ב) מעשה המוכיח דבר אשי הכי סבירא ליה ע"כ. וגרסה שלפני רבינו נריך לפרש דמה שאמרו בגמרא קס שמעיה קא בדיק לנהורא בשרגא ר"ל שמעיה דר' ירמיה קא בדיק לנהורא בשרגא מלבוש של ר' ירמיה עצמו דהוי שמש קבוע. ויש בכל זה גירסת אחרת ופירוש אחר לרש"י ז"ל ע"כ:

ואע"פ שהוא מותר גזירה שמה יסתפק ממנו. זהו פירוש ואין מורין כן. ר"ל לדעתו ז"ל אין מורין לו לבדוק גזירה שמה יסתפק ממנו דל"כ אין טעם למה אין

מורין כן. עוד אמרו בגמרא דמחזיריה אפילו עשרה בני אדם אסור. ורבינו ז"ל לא הזכירו ולא עוד אלא שכתב למעלה במדורה הוא מותר להשמש לאור דמשמע אפילו לקרות כנגדה עם היות שאפשר לומר דאין זה שמש קריאה אלא שמש אחר אבל שמש קריאה שהוא ערוד בקריאתו ואולי להטות לא אכל הוא ז"ל סהם הדברים יותר מדאי וכו'. עוד חילקו שם בגמרא בנר בין אדם חשוב לשאינו חשוב והוא והוא הימה:

## תקיעה

### הגהות מיימוניות

\* [לשון חטור כתב ב"ה אבל מי שאינו יודע כלום או אשתו לא יספיק במה שיעיניו עליו ויש מתירין וחכי מסתבר שפי דכיון שאינו מוריד בקריאה יותר יעיין עליו מושאם היה מוריד בקריאתו ובמדורה אפילו עשרה בני אדם אין קורין ועוד כתב וכו' נראה שמוחל לקרות במה מדליקין בב"ה לאור הנר שהרי הוא מוכיר אסור שבת ואיך ישכח, ע"כ:]

[ס] אבל ביה"ב מותר לקרות ליחיד לאור הנר דכל אדם הוי או כארס חשבו שאין רבנו להטות מפני שהוא יום סליחה וכפרה ואימת היום עליו ולא יבא להטות אבל בליל יו"ט שחל להיות בשבת ואומר פיוטין או ליל פסח שחל להיות בשבת אסור לקרות יחיד לאור הנר ואפילו בצבור ולא יועיל אם תעין אשתו עמו או אינה יודעת לקרות מיהו פירש ר"י אם היודע לקרות אמר לשאינו יודע תן דעתך שלא אשה שרי אבל אם הוא יודע קצת הפיוט או האגדה מבחוץ מותר לעיין ראשי דבריהם בספר ויגמור מבחוץ, ע"כ

ספר התרומה. וכן ראיתי מורי רבינו שו' נזהר שלא לקרות בלילי שבת בספר בב"ה אמ"כ היות היום גדול שהיה יכול לקרות בלא אור הנרות ואע"פ שהוא בצבור. ובספר התרומה כתב דאפילו הוון לא יאמר מעריבים ופיוטים ביו"ט שחל להיות בשבת אלא אמ"כ יקרא אחר עמו ול"נ דלא גרע מתינוקות שלפני רבן שהרי אימת איבור עליו. ומ"מ לקרות

במה מדליקין לאור הנר נראה דשרי שהרי נזכר ושונה דיני נר שבת ואיך ישכח ולקרות במדורה אמרי' בגמרא אמרי' עשרה בני אדם אסור, ע"כ לשון הרמ"ך וסו"ה: [ט] אמנם בכל הספרים שלנו משמע להיפך דגרסינן איבעיה להו שמש שאין קבוע דמשחא מאי והשתא לפירושו איכא תרתי לריעותא וכן פ"ש הא בשמש שאין קבוע מותר וכן פסקו החת"ם שהוא וצריך לבדוק יפה וחיישין להטות אבל שמש שאין קבוע אסור מפני שאימת ביתו עליו

עיקר וכן מצאתי לרא"ם ולפי רבינו המחבר וטעמו צריכין אנו להפך כל הגירסא ובסוף דבריו כתב רא"ם הילכך אנן לא ידעינן מה נקרא קבוע וכל שמש אסורין והבדוק לא הפסיד כ"כ ע"כ: [ס] וכן פסק בה"ג בשיטה זו וכן בס"ה כתב לשון רבינו המחבר בהלכה זו ער מפני שאינו מכיר ועיין בהג"ה לעיל. ע"כ: [ז] ירושלמי דבי רב תנא דהמבנה קיל

## הלכות

אמר הלכה ואין מורין כן רב ירמיה בר אבהו כש רב אחא הלכה ומורין כן וכיון דלא אסיקנא הלכה כדיוא לחומרא עדינן ואסורין לשמש קבוע כמו דמשחא וכן סורו כל המורים לחומרא, דעד דמיימי עלה עובדא דהוה רב כ"מ רב ירמיה בר אבהו אקילת לני רב אשי קס שמעיה וקא בדיק לנהורא דשרגא אמר ליה דביטחו לרב אשי וכו' אמר רבא הכי הוה וק"ל כרב אשי דבתראה הוא: אמנם מה שגרסה לראש"י ז"ל בלבוש לא יקרא שמה יסתפק ממנו ש"ל אכל הגירסא הוא ספרדית היא ונכונה ועליה כמך ר"מ ז"ל:

## משנה למלך

מהני תנאי סבר לרדב כרונא דתנא יותר כהערכות אבל שמש קבוע אפילו עינים אחד כהר שמש דגים ע"י הערכות אבל תנא כלל כלל לא. משמע דכמאי דהנריך רב כרונא תעוררת שמש בקרי דגים סוגי ח"ק וכמוכס. ואם כדברי מרן ז"ל דשמן דגים לאו הוי קרי דגים דרב כרונא לא סוגי בקרי דגים דרב כרונא וליכא למימר דכ"ל דיש חילוק בין שמש דגים דמתי' לשמן דגים דברייתא דשמן דגים דמתי' הוא שמהקריבים שנימחו מסנין אותו ומוציאין הללו ושמן דגים דברייתא הוא קרי דגים דרב כרונא. דמאי דוחקים דרש"י לומר דשמן דגים הוא קרי דגים, וא"כ תרומתו לא סביר

מורין כן. עוד אמרו בגמרא דמחזיריה אפילו עשרה בני אדם אסור. ורבינו ז"ל לא הזכירו ולא עוד אלא שכתב למעלה במדורה הוא מותר להשמש לאור דמשמע אפילו לקרות כנגדה עם היות שאפשר לומר דאין זה שמש קריאה אלא שמש אחר אבל שמש קריאה שהוא ערוד בקריאתו ואולי להטות לא אכל הוא ז"ל סהם הדברים יותר מדאי וכו'. עוד חילקו שם בגמרא בנר בין אדם חשוב לשאינו חשוב והוא והוא הימה:

## מגדל עז

בליים הדומין עד ממנו. ס' יציאות (דף י"ב): כתב הרשב"א ז"ל בלבוש גדול אי רואה בכלל לפי הגמרא והמבין יעיין:

ואני חומר לפי ביטוי הכינוי והנה ביטוי טעני לפרש כל דבר על אשון להחיר הכלכל ולכאן לפני המעיין בעיניו. כתב תהלה כלים הדומין זה לזה ואין ניכרין אלא בעיני הרבה אסור להקריב לאור הנר ולהבחין שמה יעשה ויעה עכ"ל. וזה פשוט כדאסיקנא ס"ק דשבת בגמרא מהנינן דלא יכלא את כליו וכו' תרומתו שמה יעשה וגרסינן לאתרי אמר רב יהודה אמר שמואל אפילו להבחין בין

גדול לבגד אשה אמר רבא לא אמרן אלא דבני מחוזה אכל דהקליטא מידע ידיע ודבני מחוזה נמי לא אמרן אלא דזקנות אכל דילדות מידע ידיע, ע"כ. וכן הלכות פסקות דשמואל ורבא ועיין הרהרות שחלה העיון במידע ידיע כלומר שאין צריכין עיון הרבה וכן פירש ר"ח ורש"י ז"ל וגם רבינו

בעלי התוספות ז"ל כן הסכימו ומהו הטעם התיירו בזמן הזה ונאמרה הארץ להבחין בין בגדי האדם לבגדי האשה שיש הפרש גדול ביניהם ויכריזו בעיון הקל אבל בין בגדי אדם לבגדי אשה וכן בגדי אשה לבגדי אשה אסור ל"ס. שדומים זה לזה ולריכוס עיון הרבה. עוד כתב שמש שאינו קבוע אסור לו לבדוק כוסות וקערות מפני שאינו מכירן בין בגד של שמן בין בגד של נפט שאורו רב שמש קבוע מותר לו לבדוק לאור הנר כוסות וקערות מפני שאינו צריך עיון הרבה, עכ"ל. וזהו דגרסינן גמרא מהנינן

דלא יקרא לאור הנר תני חדא שמש בודק כוסות וקערות לאור הנר ותיא חידך לא יבדוק פירוש וקשיין אסדדי ופרקינן לא קשיא כלא בשמש קבוע כלא בשמש שאין קבוע כלומר שמש קבוע אינו צריך עיון הרבה מתרי טעמי חדא דהוה רגיל ועוד דלא מיתרע דילמא מסלקי ליה בעינא כל דהו הוהיל ומוחזק הוא ליה ולכך מותר אכל שמש שאין קבוע אסור מן אלו הטעמים שכתב ומש"ס יביד דעתיא למידק

טפי ועתה לא חילק בין שמן לנפט אלא הכל שוה בדיון שיהיה. עוד כתב לחלק דיון אלא שמש קבוע וז"ל ואם היה נר של שמן זית אין מורין לו לבדוק אע"פ שהוא מותר גזירה שמה יסתפק ממנו עכ"ל. וזהו דגרסינן כמירקא בתרא איבעיה אימא הא והא בשמש קבוע הא דמשחא הא דנפסא, כלומר שפי הכריות נשנו בשמש קבוע ולא קשיא הא דקתני אסור דמשחא דגזרינן דילמא אחי להסתפקי מיניה והאי דקתני מותר דנפסא פ"י וכן מאלה שהוא מסתיר לא אחי להסתפקי מיניה איבעיה

להו שמש קבוע דמשחא מאי כלומר שמה יסתפק ממנו אסורין ואסורין דילמא אחי להסתפקי מיניה איבעיה או דילמא בתר שמש אולין וכיון שהוא קבוע מותר מאי כלומר מאי להטות לו לכתחלה ואסדדי ר"ס אמר הלכה ואין מורין כן רב ירמיה בר אבהו כש רב אחא הלכה ומורין כן וכיון דלא אסיקנא הלכה כדיוא לחומרא עדינן ואסורין לשמש קבוע כמו דמשחא וכן סורו כל המורים לחומרא, דעד דמיימי עלה עובדא דהוה רב כ"מ רב ירמיה בר אבהו אקילת לני רב אשי קס שמעיה וקא בדיק לנהורא דשרגא אמר ליה דביטחו לרב אשי וכו' אמר רבא הכי הוה וק"ל כרב אשי דבתראה הוא: אמנם מה שגרסה לראש"י ז"ל בלבוש לא יקרא שמה יסתפק ממנו ש"ל אכל הגירסא הוא ספרדית היא ונכונה ועליה כמך ר"מ ז"ל:

בר שאתרי הדלת עד ואינו מושג. פסק כהני סקודש (דף ק"ב):



להחיר דדוקא בזמן שהיא נשמטת אין גורדין אותה אבל אם אינה נשמטת גורדין אותה כ"ש שהדלת בטלה לגבי הבית שהרי מחוברת היא לקרקע ואין לומר כשהוא פותח ונוגל יורק לא אסרינן שמן שבנר בשעה שהוא דולק מהאי טעמא אלא משום דהוי כסיס לדבר כבתה שמטה השמן לפניו או לאחריו ונמצא מכבה או מבעיר דלא שייך כה"ג מכבה או רע"ז כהן דינא [ק] פרק כל כתבי אמר רב יהודה אמר שמואל פותח את דלת כנגד דג קטן בפתח היה אומר רבי שמעון שאין חשוב לדבריהם לומר לאסור במלאכה אחריה אחרי ההלקת נר היו צולין ג' דמים ומדביקין פת ולא כדברי ההלכות גדולות שפסקו שאסור השחר צלי של שבת בערב שבת ונכנס במרחץ וכו' ע"כ בתוס'. אמנם מהר"ם הגהיג בית דאל"כ שמא באיסור הוא ממלשלו אחר שבידך נר של שבת וכו"נ לבעול מ"ה והביא לא מניחין בארץ אפי' נר בידו אין מניחה ע"ג מנורה אלא מניחה בארץ. ורבינו שמחה כתב ואבי"ה כתב שאסור להדליק נר חנוכה אחר נר שבת. ומה ששוהה לצלול דג קטן וחר מפני

\_\_\_\_\_